

Η ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ ΔΕΚΑΡΑ

Στο φίλο μου Ε.

«Όμορφη ήταν η θάλασσα. Ήπ' τ' απόβροχο μά- λιστα καταγάλαξη. Κυριακή κ' η μέρα. Κ' έτσι τὰ νησιωτικά, τρία τέσσερα, είχαν κατεβή στο λι- μάνι. Μιά κρυφή νοσταλγία τ' έφερε το νησιού τους και το όμορφο νησί τους φτονερά τους τώκυρσαν κάποια μεγάλα βουνα, τ' ούρανού στυλοβάτες, όμως τή θάλασσα κανένας δεν τους εμπόδιζε να τή χα- ρούν προ πάντων με μία βαρκούλα.

Πρώτος ο Νίκος τους είπε: Ε παιδιά, πέρνουμε μία βάρκα να συργιανίσουμε; Ο Κώστος είχε απλώση πιά το χέρι. Μία δεκάρα, έλεγε, για το λάδι της εκκλησίας; τέσσερες ήμαστε, από μία δεκάρα ο ένας και πιά θα πάρουμε κείνη τή μικρή τήν περιστε- ρούλα; άγου και τί θρόμο έχει να κίνη.. έλα τις δεκάρες.

«Ο Λευτέρης όμως τους αντίκοψε. «Όχι, αφήστε. Ξέρω εγώ ένα καπητάνιο θά μάς τήν δώσει έτσι, χω- ρίς λεπτά άλλ' ως είναι βάντε έσως από μία δε- κάρα να πάρουμε κάστανα.

Κ' εσύ, τούπ' ο Κώστος, θά βάνης τὰ δόντια. —Τι πράξενος είσαι σ', εγώ άφου θά τας βρω βάρκα. Τι άλλο θέλετε :

—«Ε, καλά, είπε ο Κώστος, βάνουμε έμεις για τὰ κάστανα, βρες εσύ τή βάρκα.

Αίγο ακόμα κ' ήταν όλοι μίς τή βάρκα. —Τὰ άτιμα δεν ξεφλουδίζονται, έλεγε ο Λευτέ- ρης, κίωνα παραπονιάρης.

—Δεν ξεφλουδίζονται με τὰ δόντια του κανε, ο Κώστος γελαστός, θέλουν δεκάρα να ξεφλουδιστούν.

Τ' είναι τούτος, μωρέ ! Σ' άματις και δεν είχα εγώ δεκάρα να δώσω.

—Μή θυμώνεις; δέ σ' λέμε ότι δεν είχες, μα κ' η οικονομία ξέρεις είναι άγιο πράγμα.

—«Οικονομία, Λευτέρη» φώναζαν όλοι μαζί.

—«Ακου-άκου, έκανε ο Λευτέρης, τούτοις σε σκαζουν χωρίς να θελης, βρε γιατί είστε μουρλοί, δέ θελά δώσετε παράδες για τή βάρκα πέτε ότι τις πλέρωσα εγώ.

—Τι, σου γύρεψε παράδες ο καπητάνιος; τον ρώ- τηξεν ο Νίκος.

—«Όχι, αλλά δεν ξέρεις τί γίνεται. Το καράβι τήν είχε τή βάρκα δεμένη στην πρώτη πίσω και στο μάλο και πήγα γώ και τήν πήρα.

«Είναι ζηλευτή και αξιοθαύμαστος η όμορφονία του άθηναϊκού τύπου εις το ζήτημα του Λαχείου του Στόλου. Εις τὰ καιριώτερα των έθνικών ζητη- μάτων υπάρχουν διαφωνία και γίνονται συζητήσεις και πολεμική μεταξ' των διαφόρων έφημερίδων: εις τήν έθνικήν πολιτικήν εν Μακεδονία, εις τον όπλι- σμόν και τήν ένίσχυσιν του στρατού, διότι ύπεστη- ρίχθη και η γνώμη ότι είναι περιττός και ο στρα- τός και ο στόλος, εις τήν κατασκευήν η τήν μετα- σκευήν των θωρηκτών κτλ. κτλ. Εις το μέγα έθνι- κόν όμως ζήτημα του να δοθή εις τον κ. Τσαγκά- ρην, διεθυντήν του Πρακτορείου των Έφημερίδων, το μονοπώλιον του λαχείου αι έφημερίδες ούτε δια- φωνούν ούτε συζητούν διότι και όταν έκείνος ούδε- μίαν έγγύησιν κατέβαλλεν εις το δημόσιον διά μο- νοπώλιον άρροών εις εκατομμύρια δραχμών, και τότε αι έφημερίδες τον ένεκήρυττον έθνικόν ευεργέτην και δημιουργόν του έθνικού μας στόλου και τώρα πάλιν, ότε ο ίδιος συνειδών το άτοπον τής έλλεί- ψεως έγγύησεως προσφέρεται να δώση το σπήτι του... δι' ύπόθεσιν διαχειρίσεως τριών εκατομμυρίων δραχ- μών, αι έφημερίδες άπορροσι με τοιαύτην αυτοθυ- σίαν και αυταπάρρησιν, ην δεικνύει μόνον και μόνον ύπερ τής κυανολέου ο έθνικός άνήρ, ένω η κυβέρ- νησις είχε καθήκον να τον παρακαλέση να αναλάβη αυτό το μέγα βάρος. Κατόπιν τούτων είναι εύνόη- τον το ότι και ο κ. Τσαγκάρας έχει τήν μετριο- φροσύνην, εν τέλει τής προς τον ύπουργόν άναφορής του δι' ης άντι πινακίου φακής ζητεί το μονοπώ- λιον, να γράφη ότι «Εγώ μόν εξεπλήρωσα το κα- θήκόν μου» κτλ.

«Και περί μίαν τής αξιοθρηνηνίου καταστάσεως του άθηναϊκού τύπου, ητις δύναται να έχη, και έχει μεβαίως, και εν τω μέλλοντι έτι μάλλον θά έχη, επιβλαβεστάτην έπιρροήν επί των έθνικών συμπε- ρόντων, δεν είναι νύν του προκειμένου. Περιοριστώ- μεν ειδικώς εις τὰ του λαχείου. Ο κ. Τσαγκάρας διά τής έπιμόνου άπαιτήσεως του και του θορόδου τον όποιον ύποκινεί διά των άρχάνων του ζητεί ου- δέν πλέον ούδέν έλαττον η να παρανομήση ο ύπουρ- γός. Ζητεί δηλαδή να τω δίδεται προμήθεια 10 ο)ο, ένω αυτή, κατά τον Νόμον, δίδεται εις τας ά- νεγνωρισμένας Τραπεζάς: και δεύτερον, να μη δι- καιούται το Δημόσιον να πωλή εις κανένα άλλον γραμματία του λαχείου, ένω ο Νόμος ρητώς κειλεί εις όποιον δήποτε ιδιώτης θελήση δικαιούται να λαμ- βάνη παρά του Δημοσίου Ταμείου γραμματία, με προμήθειαν 5 ο)ο, άμα αγοράζει 20 γραμματία και

δεν τὰ εξέτασε όπως έπρεπε, με σωστή μέθοδο κι από άρχή σωστή κ' έτσι παίρνοντας πιά τον κατή- φορο, παρκνοει στο τέλος όσα λέει ο Πάουλ για τή γερμανική γλώσσα, κ' έφτασε έτσι και καταστά- λαζε στάπιστευτο, στο σοφό συμπέρασμα ότι, δεν πειράζει, ά; μήν τή μιλάει κανείς σε κάθε περι- σταση τής ζωής του, ως τή μιλάνε μερικοί και μάλι- στα όχι πάντα τήν καθαρεύουσα, δεν τήν εμπόδιζε: αυτό να είναι διάλεκτος φυσική και δη ή επικρατε- σιέρα. Και για να πετάξει από πάνω του ο κ. Σκιας τής γνώμης του το βάρος, όποιος δέ συμφωνεί, λέει, ως κοτήσαι να τὰ βάλει με τον Πάουλ που γράφει ότι πουθενά δέ μιλιέται η καθαρωτάτη γερμανική. Τη μέθοδο αυτήν η λογική δεν τήν ξέρει, δεν ει- ναι ούτε έπαγωγική ούτε παραγωγική, ούτε άπα- γωγική. Είναι ως τόσο μία μέθοδο κι αυτή, είναι η μέθοδο η θεολογική. Κι από τή μέθοδο, καταλα- βαινετε τι σοβαρά θά είναι και τὰ επιχειρήματα που άπ' αυτήν πηγάζουν. Ορίστε και παράδειγμα. «Όμοίως ζωντανή πρέπει να καλῆται (κι ο λόγος που πρέπει να καλῆται, είναι η παρανόνη εκεί- νων που λέει ο Πάουλ για τή γερμανική γλώσσα) και πάσα διάλεκτος τήν όποιαν αριθμός τις άνθρώ- πων (έστω και όχι πάντοτε (!)) μεταχειρίζεται οικειότερον πάσης άλλης: είτε ένδιαθέτως διαλογι-

Η ΚΥΡΑ ΡΗΝΗ

(Αχαρνανία)

«Η κυρά Ρήνη ήτανε μία όμορφη κοπέλλα, και καθότανε σ' αυτό το βουνό, και πριν να χτισθῆ το κάστρο. Δύο βασιλόπουλα τήν αγαπούσανε, ο 'Ανήλιαγος κι' ο Γυφτάκης. Αύτηνῆς η καρδιά πιά ήθελε τον 'Ανήλιαγο, γιατί ήταν όμορφος, μά έλα που φοβότανε και το Γυφτάκη, που ήταν παλληκαράς. Το λοιπόν έπειδή και δεν ήξερε ποια- νοῦ να δώση τήν καρδιά της, τους είπε να κόνουνε από ένα μεγάλο κατόρθωμα: ο Γυφτάκης να χτίσῆ το Κάστρο με τους πύργους, με τὰ παλάτια του, με όλα του, κι' ο 'Ανήλιαγος, περνώντας κάτω άπ' τή γῆ, να φέρη 'ς το βουνό το νερό τής λίμνης τ' 'Αγγελοκάστρου, κι' όποιος τελειώση πρώτος τή δουλειά του, εκείνον θ' αγαπήσῆ. Ο Γυφτάκης άρχινησε να χτίζῆ το Κάστρο με χιλιάδες μαστό- ρους και μαστορόπουλα και σε δυό χρόνια το μπίτισε με όλα του τὰ κατὰ τόπια. Ήταν πιά η μέρα για να παραδώση τὰ κλειδιά: τήν κυρά Ρήνη, κι' αυτή ήτανε θλιμμένη, που δεν είχε μάθη τί άπόκανε ο 'Ανήλιαγος, κι' όλοι το λέγαν πως θά πνίγηκε πολεμώντας να φέρη το νερό. Ο Γυφτάκης καταχαρούμενος πιά έκνε τραπέζι 'ς όλους τους μαστόρους, μεσ' 'ς το μαρμαρένιο παζάρι του Καστρου κι' όλοι ήταν χαρά και γλέντι. Εά- φνου άκούεται μεσ' από τή γῆ, καταμεσῆς 'ς το παζάρι, ένα βουητό, κι' ανοίγει με μιάς και πε- τειται ο 'Ανήλιαγος όξω: «Καλώς τὰ χαίρεστε, λέει, μα τραπέζι χωρίς νερό δεν γίνεται». Κ' εϋτὺς όλόδροσο και καθάριο νερό άρχινησε να σταλάξη. Η κυρά Ρήνη τότε είπε πως αυτός έτελειώσε πρώτος τή δουλειά, γιατί ο Γυφτάκης δεν τής είχε παραδώση τὰ κλειδιά άκόμη, κι' αγαπήσε τον 'Ανήλιαγο κι' ο φίλος μας ο Γυφτάκης έμεινε 'ς τὰ κρύα. Τότε κι' αυτός άπ' το κακό του έχτισε άντικρύ άλλο κά- στρο, το Γυφτόκαστρο, και πολεμούσε τάπάνω Κάστρο.

ζόμενος είτε εκφράζων τὰ ίδια διανοήματα» (*). Είν' επιχείρημα που και παρα πάνω τάνταμώσκμει πρέπει μάλιστα να του χρωστούμε και χάρη, γιατε αυτό έγινε άφορμή να ιδούμε πόσο καλά κι καλά ο τον Πάουλ ο κ. Σκιας. «Ας το εξέτάσουμε και τώρα το φοβερό αυτό επιχείρημα. Τι άποδειγνει; Προ πάντων ότι έπρεπε στην εισαγωγή του βιβλίου του εκεί που λέει πως: «άπό τινος χρόνου άσχολείται εις τήν μελέτην του γλωσσικού ζητήματος» έπρεπε ο κ. Σκιας να μήν ξεχάσει να κολλήσει στο «άσχο- λείται», για να δείξει και το πως «άσχολείται», το έπιρρημα άτυχώς. Οι άνθρωποι αυτοί που μεταχει- ρίζονται όχι πάντοτε τήν καθαρεύουσα, που τή με- ταχειρίζονται σε μετρημένες περιστάσεις, και που ακόμα και τότε καθαρή δεν τήν μεταχειρίζονται, —γιατι μήν ξεχνάτε πως η γλώσσα είναι οργανισμός και πως δεν άρκει να μεταχειρίζομαι τις λέξεις μιας γλώσσας, έστω και με τή μορφή τους άχάλαστη, για να πώπως τή μιλάω — οι άνθρωποι λοιπόν αυ- τοί είναι άνθρωποι γραμματισμένοι, διαθασμένοι, ο- πως θέλετε πέστε τους, και μεταχειρίζονται τήν κα- θαρεύουσα — όχι καθαρή — σε ζητήματα επιστημονι- κά, φιλοσοφικά, πολιτικά κτλ. Τη μεταχειρίζονται δηλ.

(*) Σελ. 404

μονάχα εκεί, όπου τους τήν έδωσε όχι η παράδοση, αλλά το σχολίο, το βιβλίο, η φημερίδα. Ορίστε τι δείχνει το φοβερό επιχείρημα, όταν κανείς προσεχτικώτερα το κοιτάζει. Και λοιπόν, αν άντις στην καθαρεύουσα, μελετούσε κανείς βιβλία γιατρικά άξαφνα γραμμένα σ' άλλη γλώσσα, καθώς στα γαλλικά, χωρίς ποτέ του να χει μελετήσει βι- βλία τής επιστήμης αυτής στην καθαρεύουσα γραμ- μένα, «τήν γαλλικήν βίβλια γλώσσαν θά μεταχειρί- ζετο οικειότερον πάσης άλλης είτε ένδιαθέτως δια- λογιζόμενος περι τής επιστήμης αυτής, είτε κ.τ.λ.» χωρίς όμως γι' αυτό να πάψει η δημοτική, να είναι η γλώσσα του. Κ' έτσι άκόμη αν στο σχολίο, στο βιβλίο, στη φημερίδα δεν είχε τόπο η καθαρεύουσα, μόν ειτανε ττή θέση της η δημοτική, θά χανόντου- σαν και οι μετρημένες, οι δορισμένες εκείνες περιστά- σεις το «ένιότε» του κ. Σκιας, που αριθμός τις άν- θρώπων μεταχειρίζεται τήν καθαρεύουσα οικειότερον πάσης άλλης είτε κτλ.». ένω άδύνατο είναι το σχολίο, το βιβλίο, η φημερίδα με τήν καθαρεύουσα να φέρει τάντίθετο άποτέλεσμα, να κατορθώσει δηλ. να μεταχειρίζεται όχι πιά «ένιότε» αλλά πάντοτε, σε κάθε περίπτωση, έστω και μόνον αριθμός αυτός ο τις των ανθρώπων τήν καθαρεύουσα. Να η δια- φορά τής γλώσσας που είναι φυσική και τής γλώσ-

—Δέν ήταν κανέναν μέσα; δι' ερώτησεις;
 —Τι τους θέλω με ξέρουν.
 —Νά μὴν ἦταν ἄλλο καράβι;
 —Ὅχι, βρε ἀδερφέ, αὐτὸ νὰ ἐμιαζε. Ἐξάστα κιολα νὰ κοιτάξω καὶ τὸνομα του θὰ σέλεγα ὕστερα γιὰ τὸ ξέρω, «πλοῖον Εὐαγγελίστρα» κ' ἔκανε σα νὰ διαβάζε.

Ὅρα πολὺ γύριζαν δὴ καὶ. τιμόνι δὲν ἔβαλαν ἀλλὰ ὕπρην τοὺς πάλαιναν τὰ κουπιὰ καὶ μιὰ βάρκα κόντεψε νὰ τὴν τρακάρουν βριτίες ἄκουσαν κάμποσαι γιὰ τὴν βάρικα μανουὺ φτωχοῦ ψαρῶ παρὰ τριχὰ νὰ τῆς σπάσουν τὸ κουπί. Αὐτοὶ κοκκίνησαν λίγο μὰ ὕστερα γέλοια καὶ χόχνα. Στὰ κοντὰ ζύγωσαν τὸ καράβι ν' ἀφήσουν τὴ βάρκα ἐντύπωσιν τοῦ ἔκκεν τὸ ὄνομα γραμμμένο στὶς κουλούρες τοῦ καραβιοῦ μὲ μεγάλα γράμματα «Ἅγιος Νικόλαος».

—Βρε δὲν εἶναι τοῦτο! εἶπεν ὁ Νίκος τοῦ Λευτέρου. Σὺ μὰς εἶπες «πλοῖον Εὐαγγελίστρα».

Ὁ Λευτέρης εἶχε γείνη μαυροκόκκινος—Ὅχι, εἶπε, τοῦτο εἶναι θαρρὸ πὼς γελάστηκα.

Κεῖνη τὴ στιγμή πρόβαλαν ἀπὸ ψηλὰ δύο μούτρα ναυτῶνε ἠλιοκαμένα.

—Ἢ καλῶς τὰ παιδιὰ, τοὺς εἶπ' ὁ ἕνας, μα κρουὺ παζεῖδι γυρέψατε νὰ κἀνετε.

—Δέν βγάλλαν καὶ χερσιὰ εἶπ' ὁ ἄλλος. Δόσε πιστοποίηση, δόσε τίποτε.

—Φωνάζουμε μεις, σκούζουμε βγάνουμε τὸ λάφυργι μας—ἐσεῖς χαμπάρι δὲν εἶχατε. Δέν ξέρετε πὼς παίρνω μιὰ βάρκα ἀπ' τὸ λιμεναρχεῖο καὶ σὰς βγαίνω δεμένους ὤξω.

—Σώπα, βρε ἀδερφέ, μὴν τὰ βρίζεις τὰ παιδιὰ! τοῦ κάνει ὁ δεύτερος.

—Ἢ πατριωτάκι τι λέει τοῦτος καὶ μὲ τὸν παρὰ σας καὶ σὰς βρίζει.

Ἐκεῖνοι εἶχαν αὐστίση ἀπὸ τὸ ρόβο τους πρὸ πάντων ὁ Λευτέρης ἄλλαξε ὄψιν. Δέν εἶχε πούθε νὰ ζητήσῃ βοήθεια καὶ κοίταξε στὰ μάτια τοὺς ἀλλουνοὺς.

—Βρε παιδιὰ, τοὺς εἶπε, δόστωμ' ἀπὸ μιὰ δεκάρα νὰ τοὺς δώσουμε.

—Δέν ξέραμε. τοῦ εἶπεν ὕστερα τοῦ ναυτη, νὰ τωρα νὰ σοῦ δώσουμε τέσσαρες δεκάρες κ' ἐλάτε νὰ μὰς βγάτι ὤξω.

—Τέσσαρες δεκάρες γιὰ πέντε ὥρες συργιάνη... μπά σὲ κελὸ σου, παιδί μου, τέτιο κουβαρνταλίκι. Δὲ μοῦ λὲς παπᾶς εἶν' ἡ μπακάλης; πέντε δραχμὲς θὰ μὰς δώση εἰδεμὴ δὲ φεύγει.

—Ἐλα ἄστα τώρα τὰ παιδιὰ, τοῦ λέει ὁ ἄλλος, ἀς μὰς δώσουν δύο δραχμὲς καὶ συμπαθισμέν' ἀς εἶναι.

Ὁ Λευτέρης τὸν κοίταξε στὰ μάτια μωρὲ τείναι τοῦτου, ἔλεγε ἡ ὄψη του ἔμ' δύο δραχμὲς, ἔμ' νὰ μὰς συμπαθήσουν μωρὲ τείναι τοῦτος;

Ὁ Νίκος τοὺς ἀποκρίθηκε. Τώρα δὲν ἔχουμε ἀπάνω μας ἀφήστε μας νὰ πᾶμε νὰ τίς φέρουμε τίς δύο δραχμὲς;

—Ἐσὺ φαίνεται δικηγόρος θὰ γίνης; ἀκούς ἐκεῖ νὰ σὰς ἀφήσουμε νὰ πᾶτε νὰ τίς φέρετε!

—Ὅχι, τοὺς εἶπ' ὁ ἄλλος, πὼς ἀπὸ σὰς τὴν πῆρε τὴν βάρκα;

—Νά, ὁ Λευτέρης.

—Αὐτός; ἔ αὐτὸν θὰ τὸν κρατήσουμε καλὰ βὸ νὰ τὸ ποῦμε κ' ἐσεῖς θὰ πᾶτε νὰ φέρετε τίς δύο δραχμὲς;

—Δὲ μοῦ λὲς, παπᾶς εἶν' ὁ πατέρας σου ἡ μπακάλης; Ἄιντε ἐσεῖς ὤξω.

Ὁ Λευτέρης πᾶνε νὰ σάσῃ

—Ἢ Λευτέρη τοῦ μουρμούριζεν ὁ Νίκος γελῶντα, θὰ τὰ βγάνουμε τὰ κίστανα. Μὰ σὰν τὸν κοίταξε τὸ Λευτέρη πάγωσε τὸ γέλιο του. Ὁ Λευτέρης δάκρυζε.

Γι' αὐτὸ δὲν τοὺς φάνηκε καλὸ νὰ παίζουν ἄλλο μὲ τὸ Λευτέρη καὶ ἔτρεξαν νὰ φέρουν τὰ λύτρα νὰ τόνε λευτερώσουν.

—Ἄιντε παιδιὰ κ' ἀπὸ χρόνου, τοὺς εἶπαν οἱ δύο ναῦτες. Νόστε καλὰ πού θὰ τὸ σουζώμε κ' ἐμεῖς λιγάκι.

Αὐτοὶ δὲ ἄμα βγήκαν ἄρχισαν πάλι τὰ γέλοια κ' ὕστερα πὸ κάποιαν ὥρα πού ἦταν τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας στοὺς κύκλους τῶν μεθρητῶν πὲ κάποιον πού τὸν ρωτοῦσε πωστὰ, βρε Λευτέρη;

—Σωστὰ, ἀποκρίθηκε μὰ κ' ἐμεῖς τοὺς γελάσαμε. Διατί;

—Τοὺς δώσαμε μιὰ δεκάρα ζαχαρινή.

Βίλος

ΝΙΚΟΣ Γ. ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ

Η ΧΕΛΙΔΟΝΑ

(Στενήμαχος τῆς Θράκης)

Ἔνν καλλιγράφι ἀγαπούσε μιὰ νέα πού δὲν εἶδεν καμμιὰ προσοχὴ εἰς αὐτόν. Γιὰ νὰ τὴν πάρῃ λοιπόν, τί κάνει; Ἄλλαξε τὰ βούχα του καὶ πωλούσε εἰς τοὺς δρόμους μῆλα. Ἦλθε κ' ἀπὸ κάτω

ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς ἀγαπητικιάς του καὶ φώναζε «Μῆλα, μῆλα καλὰ.» Ἐκεῖνη δὲν τὸν γνώρισε καὶ τὸν ρωτᾷ. «Πόσο τὰ δίνεις τὰ μῆλα;—Ὅλα τὰ δίνω γιὰ ἓνα σοινίκι κεχρὶ, λέει αὐτός. —Καλὰ, ἔλα νὰ τ' ἀγοράσωμε μεις», τοῦ λέει ἡ νέα. Μπῆκε αὐτός, πῆρε τὸ σοινίκι, ἔδωσε τὰ μῆλα. Ἀλλὰ καὶ πού ἔκανε ν' ἀδειάσῃ τὸ κεχρὶ, τὸ ἔχυσε ἐπιταυτοῦ καταγῆς, κ' ἐκάθισε ὕστερα νὰ τὸ μαζέψῃ; τὸ σάκκο του σπειρὶ σπειρὶ. Ἢ νέα εἶδε αὐτὴν τὴν ἀνοησίαν τοῦ νέου κ' ἐγέλασε, καὶ τοῦ εἶπε πὼς δὲν γίνετο νὰ μαζέψῃ ἔτσι ὅλο τὸ κεχρὶ, καὶ νὰ τοῦ δώσουν ἄλλο σοινίκι. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐδέχτηκε, εἶπε πὼς δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ ἄλλιως, ἔτσι θὰ τὸ μαζέψω. Κ' ἐμάζωνε ὅσο πού ἐνύχτωσε. Τότε παρακάλεσε νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ μείνῃ τὴ νύχτα νὰ τελιώσῃ τὴ δουλειὰ του. Ἐκεῖνοι δὲν ὑποπτεύθησαν τίποτε καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐδυσκολεύθησαν νὰ τὸν ἀφήσουν, τὸν ἐλευσενολογοῦσαν μόνο γιὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ τὴν ἀνοητη.

Ὅταν πῆγαν ὅλοι νὰ πλῆξιάσουν ὁ νέος παρατήρησε καλὰ πού θὰ κοιμηθῇ ἡ ἀγαπητικιά του, καὶ τὰ μεσάνυχτα μπῆκε εἰς τὴν κάμερὴν τῆς, τὴν ἀρπάξε καὶ ἔφυγε, χωρὶς νὰ τὸν καταλάβῃ κανείς, οὔτε ἡ ἴδια ἡ νέα, γιὰ τὴν ἐκωλύσθησαν βία. Σὰν ἐξημέρωσε, τότε μόνο κατῆλθε πὼς δὲν ἦταν; τὸ πατρικὸ τῆς σπίτι, ἀλλὰ σὲ ξένο, κοντὰ εἰς τὸ νέο ἐκεῖνο πού τὴν ἀγαποῦσε, χωρὶς αὐτὴ νὰ τὸν ἀγαπᾷ. Ἀμέσως ἐνόησε τὴν παγίδα πού τῆς; ἔστησε, καὶ ἀποφάσισε νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ νὰ τοῦ περάσῃ ὁ σκοπὸς του. Ἀποφάσισε λοιπόν νὰ μὴ βγάλῃ μιλιὰ. Ἐκαμε ἐκεῖνος χίλια δύο γιὰ νὰ βγάλῃ ἓνα λόγο ἀπὸ τὸ στόμα τῆς, ἀλλὰ ἐστῆθη ἀδύνατο; ἐκεῖνη ἔμεινε σὰ βουβή.

Ἦτσι ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ἀρῶν εἶδε ὁ νέος πὼς τοῦ κάκου ἐβλαπνίζετο, ἀποφάσισε νὰ παντρευθῇ ἄλλη, πού νὰ μιλᾷ τοῦλάχιστο. Ἐκεῖ πού ἐγένετο τὸ στεφάνωμα, ἦταν ἐμπρὸς καὶ ἡ νέα καὶ ἀπὸ τὴ λύπη τῆς τὴν πολλή, ξεσυννοημένην, δὲν κατῆλθε πὼς ἡ λαμπάδα πού κρατοῦσε; τὰ χέρια ἐκῆν τόσο, πού παρ' ὀλίγο νὰ κἀψῃ καὶ τὰ δάκτυλά τῆς. Ἢ νύφη σὰν εἶδε αὐτὸ δὲν ἐκράτηθη καὶ ἀνέσχε το νύφιασμά τῆς καὶ τῆς ἐφώναξε.

Αἱ καμμένη ἂν εἶσαι β'θὴ καὶ βόκου, δὲν εἶσαι καὶ τυφλὴ τυφλώκου.

Ἢ νέα πού εἶω; τότε ἐκκαμῶνετο, ἐπειραχθῆ πολὺ καὶ γυρίζει καὶ λέει τῆς νύφης. «Τρία χρόνια ὑπόφερα ἐγὼ, χωρὶς νὰ βγάλω μιλιὰ, καὶ σὺ μιὰ στιγμή δὲν μπόρεσες νὰ ὑποφέρῃς χωρὶς νὰ μιλήσῃς;» Ν' ἀκούσῃ ὁ νέος τὴν ἀγαπημένην του νὰ μιλήῃ, ἐγύθη ἀπάνου τῆς νὰ τὴν πιάσῃ, τὴν ἀρπάξε ἀπὸ τοῖς πλεξίδαϊς, ἀλλ' ἐκεῖνη γέννηκε χελιδόνι καὶ οἱ πλεξίδαϊς, ἔμειναν εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀγαπητικοῦ τῆς. Μόνον δύο τῆς ἀπέμειναν, καὶ αὐταῖς εἶναι ἡ ψαλιδωτὴ ὄρα τοῦ χελιδονιοῦ.

Τῆ σημαντικώτερη ὅμως ἀπόδειξη τῆς θεωρίας τοῦ ὁ κ. Σκιας τὴν ἐφύλαξε στὸ τέλος, στὸ δεύτερο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου ὅπου ἔξετάζεται τὸ «παρελθόν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας». Χωρὶς τὸ δεύτερο κεφάλαιο καὶ τὸ πρῶτο δὲ θῆγε τὴν ἀξία πού ἔχει τὴ μεγάλην, γιὰ τὴν στήριξη, μπόρει κανεὶς νὰ πει, στὸ δεύτερο, καὶ τοῦτο φυσικὰ ἔθαινε πρῶτο, ἂν ὁ κ. Σκιας τὰ πρὸ ἀποδεικτικὰ ἐπιχειρήματα δὲν τὰ βαστοῦσε στὸ τέλος, ἀκολουθώντας τῶν παλιῶν ρητοροδιδασκάλων τὰ παραγγέλματα. Τόση πολλὴ σημασία ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ κ. Σκιας εἰς τὸν ἀπὸ κεφάλαιο αὐτό, τόσο ἀκλόνητα ἔδρε πὼς εἶναι τῆς θεωρίας τοῦ στήριγμα, ὥστε δὲν ἐδίστασε νὰ πει ὅτι αἱ μόνον οἱ πολέμοι τῆς καθαρῆς ἐξήχουσι τὰ λογικῶς ὀρθὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, τῆς κενῆς παρὰ τε τοῖς ὑποστηρικταῖς; καὶ τοῖς πολέμοις τῆς καθαρῆς ἐξήχουσι. Γιὰ τὴ γνώμη αὐτὴ τοῦ κ. Σκιας θὰ τὸν εὐχαριστήσουμε βέβαια τῆς καθαρῆς οἱ πολέμοι ἂν καὶ, πιστεύω πὼς πολὺ πολὺ δὲν τοὺς μελεῖ ἂν ὁ κ. Σκιας βρίσκει τίς ἰδέες τῶν λογικῶς ἢ ὄχι. Ἄλλο γὰρ, καθὼς λέει ὁ Σοφοκλῆς, ἐκ τε δοκούντων ἐκ τ' ἀδοκούντων ἰδὸν ὁ αὐτός, οὐ ταῦτον σθένει. Μιὰ μονάχα παρατήρησις νὰ κἀνω θὰ μοῦ

δώσει τὴν ἀδεια ὁ κ. Σκιας. Γιὰ τὴν ἀφοῦ βρίσκει «λογικῶς ὀρθὰ» μόνο τῶν «πολεμίων τῆς καθαρῆς ἐξήχουσι» τὰ συμπεράσματα, πού δὲ φταῖν' οἱ δύστυχοι ἂν τώρα μὲν ἦρθε τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου» καὶ μὲν τὸν φάνηκε ὁ γλωσσικός Μεσσίας, πού βγαλε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴ σκιά τῆς πλάνης στῆς ἀλήθειας τὸ φῶς, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος λόγος πού δὲν εἶναι καὶ σωτὰ «πραγματικῶς ὀρθὰ» τὰ συμπεράσματά των, γιὰ τὸ κ. Σκιας ἀφοῦ μόνον αὐτοὶ ὡς τὰ τώρα εἶχανε δίκιο, γιὰ τὸ μόνον αὐτοὶ πηγαίνανε σύμφωνα μὲ τὴν λογικὴν, κάθε ἄλλο παρὰ δίκαια κρίνοντας, νὰ δείξει ἓνα σεβασμὸ, κάποιαν ἐχτίμησις ἀντὶς νὰ πει ἐπὶ τέλους καὶ δύο καλὰ λόγια γι' αὐτοὺς, πού καὶ ἂν δὲν εἶδαν τὴν ἀλήθεια, εἶσαν ὅμως ἱκανοὶ νὰ τὴ βροῦν, ξέρανε νὰ τὴ γνωρίσουν, ἀφοῦ ἡ λογικὴ τοὺς ὀδηγοῦσε, ἀπειναντίζε τοὺς ψέλαι ὁ κ. Σκιας ὅσα σέρνει ἡ σκούπα; Δὲ βρίσκετε φυσικὴ τὴν ἀπορία; Εὐκόλη ὡς τόσο ἡ ἀπάντησις, εὐκόλη ὅσο φυσικὴ ἔρχεται ἡ ἐρώτησις. Κάτω ἀπ' ἑλὴν τὴ σοφία καὶ τὴ μάθησις, κάτω ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ἱστορικὰ, καὶ τὰ γλωσσολογικὰ καὶ τὰ παρανοητικὰ ἀκαταμάχητα καὶ ἄλλο ἀλυσσοδεμένο κρατᾷ τὸν κ. Σκιας, καὶ τὸν κἀνει νὰ βλέπει τὰ πράγματα ὄχι ὡς εἶναι σὰς πού δὲν εἶναι παρὰ δὴ ἐπικρατεσιτέρα.

αὐτὰ καὶ ὅπως πρέπει, ἀλλὰ τέτοιὰ πού μ' ἐκεῖνο νὰ μὴν ἀντιμάχονται, καὶ τὸ κατὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ πρόληψις, ἡ πρόληψις πού τόσους καὶ τόσους σκλάβους τοὺς εἶχε χρόνια καὶ χρόνια, πού στὰ βρόγια τῆς σφιχτοδεμένο κρατοῦσε τὸν Καραῆ, πού σὰν εἶδος μπαλτάμωμα βαστάει τὴν καθαρῆς, ἡ πρόληψις γιὰ τὴ γλώσσα μας πὼς εἶναι χυδαία, βάρβαρη, διεφθαρμένη, καθημαξευμένη, λαλιά, βρωμολογία, γέννημα τῆς δουλοσύνης, μιζοσφόδρα. Γιὰ τὰ κοσμητικὰ αὐτὰ ἐπίθετα, γιὰ τὸ πλῆθος τοὺς μὴν ἀπορήτε. Δασκάλοι τὰ εἶπαν, κ' ἐδείξαν ἔτσι, ὅτι κατὶ μάθανε καὶ αὐτοὶ ἀπ' τοὺς ἀρχαίους. Ἀντὴν Τέχνην τους, καὶ τὴ ζωὴν τους δὲν ἐνοιωσαν, ἂν ἄλλου πούθεν νὰ τοὺς ἀκαλουθήσουν ἱκανοὶ δὲν ἐστῆθησαν τοῦλάχιστον μιμηθῆσαν τοῦ γέρο Ὀμηροῦ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα. Ὅ,τι μπορεῖ ὁ καθένας. Τῆς πρόληψης; αὐτῆς σκλάβος εἶναι καὶ ὁ κ. Σκιας, κ' ἡ σοφία του ὅλη καὶ ὅλα του τὰ χαρίσματα μὲ τὴν ἀστειολογία του μαζὶ δύνανται τόση δὲν εἶχαν, ὥστε τίς ἀλυσίδες νὰ σπάσει καὶ νὰ κἀντικρύσει λεύτερος τὰ πράγματα, νὰ τὰ ἴδῃ καὶ νὰ τὰ καταλάβῃ ὅπως εἶναι. Σ' ἓνα μόνο διακρίσει ὁ κ. Σκιας ἀπὸ τὸν κ. Μιστριώτη ἀξάρνα, ὅτι καὶ τὸν τελευταῖον μαθηματικὸν ἀξίωμα εἶναι ἡ πρόληψις τῆς ἐκδοσφόδρα τῆς γλώσσας, αὐτὸρωτο ἀξίωμα πού

(*) Σοφοκλ. Ἀντιγόνη.